

Izgredi proti vojni izbruhnili v Italiji!

Eden ubit in veliko število ranjenih v bitki med fašističnimi milicijami, vojaškimi novinci in civilisti. Vojaška revolucija v italijanski koloniji Tripolitani. Vojaštvo zastražilo britako in švedsko poslaništvo v Rimu. Fašistični tisk zahteva drastično akcijo proti abesinskim "divjakom"

ADDIS ABABA, 5. jan. — Uradno poročajo, da so italijanski letalci danes z bombami razdejali abesinsko mesto Dagga Bur in vse enote Rdečega križa, ki so bile tamkaj. Bolnišnica ameriškega Rdečega križa je tudi bila porušena.

Pariz, 4. jan. — Rimski poročevalci pariškega lista "Oeuvre" poročajo o resnih protivojnih izgredih, ki so izbruhnili v Mussolinijevi rojstni provinci Romagna, v mestu Lugo di Romagna. Oddelek vojaških novincev, ki je imel odrediti v Afriki, se je uprl častnikom in javno demonstriral proti afriški vojni.

V akcijo je bila pozvana fašistična milica, da potlači revolucijo, kar je izrazilo bitko med civilisti, ki so se pridružili upornikom, in milicijami. Neki fašist je bil v spopadu ubit in večje število izgrednikov ranjenih in aretiranih. Fašistična milica je končno potlačila izgrede, nakar je pričela s splošnim čiščenjem sumljivih elementov.

Pariški list dalje poroča o uporih, ki so izbruhnili na oljni ladji Corona Ferrara, ko je ta dospela na visoko morje iz rumunskega pristanišča Constanca.

Tunis, 4. jan. — Sedemindeset domačinskih vojakov, ki so se uprli italijanskemu častniku v Tripolitani in ga umorili, je bilo aretiranih in razoroženih, ko so prekorali mejo. Rebele straži močna vojaška straža, zano pa je bila odrejena preiskava. Upor je izbruhnil v vojaškem taborišču v Naloutu in Sinaouu, kjer so rebeli ubili italijanskega poročnika Biondija.

Rim, 4. jan. — Italijanska vlada je podvzela izredne korake, da zaščiti tukajšnje britsko in švedsko poslaništvo, ker se je pojavila nevarnost sovražnih demonstracij. Močni vojaški in policijski oddelki so zastražili poslaniške in konzularne urade in pripravljena je na akcijo druga oborožena sila, če se pojavi nevarnost izgredov.

Medtem pa je pričela italijanska vlada mobilizirati člane mladinskih fašističnih organizacij. Ti so bili pozvani, naj se zberejo v različnih krajih mesta, da jim fašistični voditelji ponovno prečitajo Mussolinijev govor, ki ga je imel diktator v parlamentu 3. januarja l. 1925. V tem govoru je Mussolini napovedal boj opoziciji v parlamentu in pobijal govorice, da namerava resignirati in tako uglediti pot vzpostavitvi liberalne vlade.

V tistem govoru je Mussolini pobijal obdolžitve v opozicijskem tisku, izmed katerih je bila najbolj ostra ona, v kateri je bilo rečeno, da je on odgovoren za umor socialističnega poslanca Matteottija. Po tem govoru je pričel Mussolini zatirati opozicijo in jo je končno tudi zatril.

Ponovitev tega govora v času, ko je Italija zabredla v težak položaj zaradi izvajanja ekonomskih sankcij, smatrajo za dokaz, da se Mussolini ne počuti dobro na svoji poziciji, in zato je pričel spet napadati svoje kritike.

Z afriške fronte prihajajo v Rim neugodna poročila. Naznanjeno je bilo, da je maršal Pietro Badoglio, vrhovni poveljnik italijanske armade v Afriki, pozval fašistično vlado, naj pošlje nove čete v Abesinijo. Del njegove armade je v Afriki že deset mesecev.

(Dalje na 3. strani.)

Hitler posvaril Ligo narodov

Nemčija odklanja zunanjo intervencijo

Berlin, 4. jan. — Diktator Hitler je sedaj odgovoril J. G. McDonaldu, Američanu, ki je nedavno resigniral kot vrhovni komisar Lige narodov za begunce iz Nemčije. Ta je v svoji izjavi, v kateri je podal resignacijo, ugriznil Ligo narodov, naj ustavi persekucije židov v Nemčiji. Na to izjavo je sedaj prišel kratek uradni odgovor Nemčije, v katerem je rečeno, da nacijska država ne bo trpela zunanjega vmešavanja v svoje notranje zadeve.

"Visok urad Lige narodov se je šele sedaj, ko je preteklo sedemnajst let po končanju svetovne vojne, zavedel svojih človeških dolžnosti," je rečeno v Hitlerjevi izjavi. "Stotisoči članov držav, ki so bile porušene v svetovni vojni, niso bili deležni nikakih simpatij s strani Lige narodov, čeprav je ves svet priznal načela ameriškega predsednika Wilsona. Oropani so bili domovi in življenjskih sredstev, toda Liga narodov in nihče drugi se ni zavzel za nje."

"Zdaj je Nemčija, ki je doslej notranjo enotnost in skuša izbežati nezaželjene elemente, spet predmet neopravičenih napadov. Napadajo jo prav tisti krogi, ki so uveljavili versajski pogodbo in s tem napravili veliko krivico Nemčiji. Liga naj se bori za narodne manjšine v zaveznikih državah, ki so zatirane, ne pa za notranje razmere v Nemčiji, ki je sedaj zaposlena z rekonstrukcijo svojega gospodarstva."

Nacijska vlada je zaenot opozorila Ligo narodov na izgon Nemcev iz Belgije. Belgijske avtoritete so obtožile te Nemce prevratnih aktivnosti, zaplenile njih imetje in jih izgnale iz dežele, kar je izrazilo ostre proteste v Hitlerjevi državi.

Konvencija unije najemniških farmarjev

Little Rock, Ark. — Prvič v zgodovini juga so se najemniški farmarji zbrali v tem mestu na svoji konvenciji, to je na konvenciji Southern Tenant Farmers uniji, ki ima 25,000 članov in je zadnji jesen vodila uspešno stavko. S to stavko so najemniški farmarji in farmarski delavci izvajali zvišanje plač pri obiranju bombaža za več kot polovico.

30,000 Poljakov izpuščenih iz zaporov

Varšava, 4. jan. — Poljska vlada je večer podelila nekoliko kasnele božične amnestije 20,000 jetnikom in danes bo izpuščenih nadaljnjih 10,000 jetnikov. Izpuščenji so večinoma mali tatovi in žeparji, je pa vmes tudi nekaj ukrajinskih in drugih političnih jetnikov. Ker je danes že pol milijona brezposelnih delavcev na Poljskem, je zavladala bojazen, kam pojejo amnestirani jetniki.

Domače vesti

Milwaške vesti

Milwaukee. — Frances Tratnik, ki je bila pred kratkim težko operirana, se je te dni vrnila iz bolnišnice v domačo zdravniško oskrbo. — Ferdinand Glojek in njegova žena sta zadnje dni obhajala v West Allisu biserno poroko (tridesetletnico). — V sosednjem Sheboyganu sta se zaročila dva para: Frank Zagožen in Mary Ann Kaker ter Donald Meyer in Margaret Reppel.

Avinska nesreča v Clevelandu

Cleveland. — Na starega leta dan sta bila pri avtni nesreči, katero je povzročil led na ulici, poškodovana dva rojaka, John Geri, star 22 let in Leo Boštjančič, star 38 let. Geri si je porazil prste s steklom sesutega vetrobrana. Boštjančič je pa do bil globoko rano na vratu in moral bo dalj časa ostati v bolnišnici.

Relifni delavec podlegel

Strabane, Pa. — V General bolnišnici v Canonsburgu je zadnje dni umrl John Tomšič, star 42 let in doma iz Koritnice pri St. Petru. Pred desetimi leti je bil pobit v premovalniški in od takrat ni bil več zdrav. Zdal se je prehladil na relifnem delu in v treh tednih ga je bolezen uničila. V Ameriki je bil 15 let in zapuška črna, tri majhne otroke, tri brate in dve sestrji, v starem kraju pa starše in brata. Bil je član SNPJ in JSKJ.

Se en grob v Penni

West Newton, Pa. — Tu je umrla Mary Urbanja, stara 42 let in doma iz Vrhpolja pri Moravčah na Gorenjskem. Tu zapuška moža in pet otrok, v stari domovini pa starše, brata in sestro.

Se ena avtna nesreča

Strabane, Pa. — Avto je povzročil rojaka Louisa Delosta, člana društva 138 SNPJ. Zlomil mu je desno nogo in zdaj se nahaja v General bolnišnici v Canonsburgu.

Poroka

Glencoe, O. — Tu je bila poročena Mary Potočnik, bivša članica SNPJ, s Franklinom Ogilbejem. Obilo sreče!

Unija uvedla pokojnino

New York. — Italijanska krojaška unija št. 89 ILGW je za svoje stare člane uvedla pokojninski sistem. Prve pokojnine so bile izplačane za božič. Unija šteje 42,000 članov in je največja krajevna unija na svetu. Njen upravitelj je Luigi Antonini, odprt Mussolinijev sovražnik.

Francija išče zavezničke proti Italiji

Vprašala je Švedsko in Turčijo za vojaško pomoč

Pariz, 4. jan. — Iz zanesljivih virov poročajo, da se je Francija, ki je obljubila vojaško pomoč Angliji v slučaju italijanskega napada na britsko bojno brodovje, obrnila na razne države, včlanjene v Ligo narodov, ako so ji pripravljene pomagati v slučaju italijanske invazije francoskega ozemlja. Apel je v prvi vrsti namenjen Švedski in Turčiji.

Dva pariška lista sta naznanila, da je francoska vlada, ki se boji oborožene Nemčije, vprašala tudi Anglijo, ali je pripravljena poslati svoje vojaštvo na francosko-nemško mejo v primeri, da se Francija zaplete v vojno z Italijo.

O tej stvari se razpravljali že francoski in angleški vojaški strokovnjaki na pariški konferenci, ko je bilo vprašanje medsebojne vojaške pomoči na reševanju. Takrat je bilo pojasnjeno, da bo morala Francija umakniti del svojih čet s francosko-nemške meje, da ojači svoje pozicije na italijanski meji, ako bo Anglija napovedala vojno fašistični državi.

Komisija za zunanje zadeve francoske nižje zbornice je poslala poslancu švedskemu poslaniku v Parizu, v kateri oboja italijanski bombni napad na švedsko šotorno bolnišnico v Abesiniji. Ta zločin komisija primerja potopu ladje Lusitanie v svetovni vojni, kar je rezultiralo v ameriški napovedi vojne Nemčiji.

London, 4. jan. — Anglija še ni dala odgovora na vprašanje, ali je pripravljena pomagati Franciji z oboroženo silo, ako bo Francija pomagala Veliki Britaniji, če bo Italija napadla britsko bojno brodovje v Sredozemskem morju. Angleške avtoritete nečje razpravljati o detaljih konferenci med francoskimi in britskimi vojaškimi strokovnjaki v Parizu ter naglašajo, da so se ti razgovori nanašali izključno na obstoječo evropsko situacijo.

Eksplodizija razdejala bančno poslopje

Elmira, N. Y., 4. jan. — Notranja eksplozija je uničila trinadstropno poslopje tukajšnje narodne banke in napravila škodo \$100,000. Vzroka eksplozije še niso ugotovili, domnevajo pa, da je razstrelbo povzročil plin, ki je uhajal iz cevi. Sosedno poslopje, v katerem je urad Chemung Valley Savings & Loan Assn., je bilo tudi deloma razdejano. Detonacija je razbila tudi šipe v oknih poslopij na razdaljo enega bloka. Ob času eksplozije ni bilo nobenega človeka v uradu banke. Michael Leahy, blagajnik, je odšel dom pet minut pred razstrelbo.

DEMONSTRACIJE Z ELEKTRONSKIM OČESOM

Izumu pripisujejo veliko važnost

KMALU PRIDE NA TRG

St. Louis, Mo., 4. jan. — Na četrtkovi seji Ameriške zveze za podvig znanosti so se vršili eksperimenti z elektronskim očesom, ki sta ga izumila dr. V. K. Zworykn in dr. G. A. Morton, znanstvenika v službi Radio Corp. of America. O tem čudezu se je šepetalo več dni, na omenjeni seji pa so se vršile prve demonstracije pred znanstveniki. Novi instrument je cev, katero se lahko rabi kot teleskop ali mikroskop, ki z uporabo infra-rdečih in ultra-violetnih žarkov omogoča gledanje v "črni svetlobi".

Izumitelja pravita, da bo to oko igralo veliko vlogo v letalstvu, pomorski plovbi in zdravilstvu. Praktična vrednost v letalstvu se bo izkazala v meglenem in viharjem vremenu, ki zahteva danes številne žrtve. S pomočjo elektronskega očesa bo lahko pilot videl na veliko razdaljo in tako preprečil kolizije.

Ker ladje oddajajo vročino in s tem infra-rdeče žarke skozi svoje dimnike, se bo njih navzočnost lahko opazila ponoči s pomočjo elektronskega očesa. Avtomobilisti bodo lahko pokrili luči z rdečo mrežnico v meglenem vremenu, in ako bodo imeli elektronsko oko, bodo lahko nadaljevali vožnjo brez vsake nevarnosti.

Megleno in oblačno vreme ne bo oviralo astronomov pri opazovanju, ako bodo teleskopi opremljeni z elektronskim očesom.

Znanstveniki so prisostvovali eksperimentu s filmskimi slikami preko elektronske cevi, ki je spreminila svetlobne žarke v elektrone. Elektroni, ki so bili izstreljeni iz cevi, so producirali slike v večji in jasnejši obliki. Predmeti, ki so bili osvetljeni z infra rdečimi žarki solne svetlobe, so se odražali v optičnih lečah elektronske cevi.

Po teh eksperimentih, ki so bili uspešni, je bilo naznanjeno, da bo elektronsko oko kmalu prišlo na trg.

164 listov propadlo v Ameriki leta 1935

Philadelphia, Pa. — Tukajšnji "Directory of Newspapers and Periodicals" poroča, da je 164 ameriških časopisov prenehalo izhajati v letu 1935. Od teh je bilo 150 tednikov, osem dnevnikov in šest magazinov. To pa ne pomeni, da so vsi propadli; nekaj se jih je združilo z drugimi listi. Vseh časopisov in magazinov v Združenih državah je bilo 12,945 ob koncu leta 1935.

Kitajski dijaki v križarski vojni

Japonski militaristi zahtevajo akcijo

Peiping, 4. jan. — Okrog dvesto študentov, prednja straža masnega romanja, je večer odkorakalo proti Nankingu, kitajskemu kapitolu, da tam odločno protestirajo proti vladi, ki mirno gleda japonsko prodiranje v severni Kitajski.

Danes bo odpotovalo v Nanking nadaljnjih 400 študentov in tem bodo sledile druge skupine. Napovedujejo, da bo v Nankingu dospela armada 37,000 študentov ter pritiskala na vlado, naj prepreči nakane japonskih militaristov, ki hočejo razkosati Kitajsko.

Sedanje masno romanje kitajskih študentov iz vseh krajev dežele je posledica protijaponskih demonstracij, ki so se pričele 9. decembra. Večina prielativnih in državnih šol je na priklask japonskih militaristov pozvala dijake, naj prenehajo s demonstracijami in se vrnejo v šole. Pogov je razkazil dijake in predložil so nove zahteve.

Sedaj zahtevajo odsolovitve vseh uradnikov, ki so z oboroženo silo nastopili proti demonstrantom in je bilo v spopadih večji število dijakov ranjenih; izplačitev odškodnine ranjenim, zadostneje in garancije od avtoritet, da ne bodo ovirale študentskih aktivnosti; odsolovitve voditeljev učilišč, ki nasprotujejo in pobijajo študentske gibanje proti japonskim militaristom. Dalje zahtevajo od vlade dovoljenje za nožna orožja, katerega jim mora ona preskrbeti.

Japonske militaristične avtoritete napeto opazujejo uporno gibanje kitajskih študentov in so silno razkačene. Obtožile so kitajske uradnike nesposobnosti pri zatiranju študentskih demonstracij in zapretili, da bodo same podvzele drastične korake proti študentom. Japonski militaristi vidijo v gibanju kitajskih dijakov možnost nove revolte in bojkotiranje japonskega blaga.

Mussolinijeve zapovedi za liste

Cesa italijanski tisk ne sme objaviti

Pariz, 4. jan. — Tukajšnji francoski list "Oeuvre" je objavil instrukcije, katere je Mussolini dal pred kratkim časopisom v Italiji. Te instrukcije se glase: "Ne objavite ničesar o procesu proti petim vojaškim upornikom pred vojnim sodiščem v Rimu."

Ne objavite ničesar o kampanji za omejitve tiskovnega papirja.

Prenehajte z objavljanjem slik glede zbiranja starega železa. Bencin, ki se porabi za transportiranje teh fotografij, je vreden več kakor staro železo.

Ne pišite, da pride kmalu mir. Ne poročajte ničesar o našem značnem bombardiranju v Abesiniji, razen kar dobite uradnega.

Ne poročajte na široko o novi himni v čast Mussoliniju, katero je skomponiral mojster Salustio.

Poročajte na drobno in široko vse vesti iz Egipta posebno o izgredih proti Angliji, toda ne delajte vtisa, zlasti ne v naslovih, da nas to veseli."

Jugoslavija naročila bojne ladje v Nemčiji

Bremen, 4. jan. — Prvič po svetovni vojni je Nemčija začela graditi bojne ladje za druge države. Tukajšnja ladjedelniška družba Friedrich Luersen Vege-sack je prejela "veliko naročilo" iz Jugoslavije za brze motorne čolne za jugoslovansko bojno mornarico.

ŽELEZNIČARJI V BOJU PROTI REDUKCIJAM

Od lastnikov zahtevajo garancijo proti odpušcanju

KONSOLIDACIJA ŽELEZNIC

Chicago. — Med voditelji železničarjev in zastopniki železnice se bo te dni vršil važen sestanek, na katerem bodo razpravljali o projektirani konsolidaciji železnice in njih posledicah za delavce. Na tem sestanku bodo vodje železničarjev skušali dobiti od lastnikov garancijo proti nadaljnjim odločitvam.

Med upravami železnice je že del časa na rešetju vprašanje večje konsolidacije, kar zagovarja tudi vladni železniški koordinator Joseph B. Eastman. Namen teh konsolidacij, ki predvidevajo centraliziranje postaj, železniških popravilnic in o-pustitev neekonomičnih prog, je znižanje obratnih stroškov. To znižanje bi pa prišlo le na račun delavcev, ki bi izgubili delo.

Stališče unij je, da so proti vsakemu enostranskemu "napredu". Pravijo, da konsolidacija kot taki ne nasprotujejo, toda so odločno proti temu, da bi stroške nosilo delavstvo. Vseled tega zahtevajo garancijo od železnice, da ne bodo odsolovili nobenega delavca. Železnice se temu seveda upirajo, ker v taki konsolidaciji ne vidijo nobene koristi za lastnike.

Vladni koordinator Eastman zagovarja "odsolovitvene plače"; vsak stalno odsolovljeni delavec naj bi prejel neko odškodnino. Železničarji pa tudi v tem ne vidijo izhoda, ker končno ne pomeni nič drugega kakor še večjo brezposelnost. Odsolovljeni delavci bi bili po Eastmanovem načrtu le toliko časa varni pred volkom, dokler ne bi porabili "odsolovitvene plače". Dela bi itak več ne dobili; in v slučaju, da bi ga pa ta ali drugi dobil v drugih industrijah, bi na cesti ostal pa nekdo drugi, ker kapitalizem nima več dela za vse delavce. Milijoni so obsojeni v stalno brezposelnost pod sedanjim brezveljavnim sistemom.

V slučaju, da železničarji ne dobe od lastnikov garancije proti odsolovitvam, bodo šli pa pred kongres. Sedanjí železniški zakon sicer določa, da v slučaju konsolidacij ne sme pasti število zaposlenih delavcev pod število meseca maja 1933, toda ta klavzula ne daje dovolj garancije železničarjem.

Kakšen program bodo voditelji železničarskih unij končno izdelali, je še vprašanje. Garancije pred odsolovitvami namreč tudi ne nudijo zadostne protekcije. Železnice lahko na to zahtevo pristanejo in delo porazdele med vse delavce, kar bi pomenilo delno uposlitev vseh in znižanje zaslužka za vse.

Vseled tega je med železničarji opažati večje zanimanje za britski sistem, to je pensioniranje odsolovljenih delavcev. V Angliji prejema vsak stalno odsolovljeni železničar, ne glede na starost, nekakšno odškodnino ali pokojnino za vse življenje. Znaša okrog dve tretjini njegovega zaslužka ob času odsolitve. Placujejo jo železnice.

Na drugi strani so pa železničarji zopet pričeli z agitacijo za podraževanje železnice in so v ta namen odprli posebni urad v Washingtonu. Njegov načelnik Arthur Keep je te dni poslal vsem kongresnikom in senatorjem pismo, v katerem obsoja sedanjo upravo železnice v interesu wallstreetških bankirjev in pravi, da je edini izhod — podraževanje.

(Dalje na 3. strani.)

Slika kaže skupino Mussolinijevih vojakov pri prediranju v notranjost Abesinije.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LESTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Harmonizirani za Združeno državo (vključno Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$2.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cincinatti \$7.50 na leto, \$2.50 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za London \$9.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$2.00 za četrt leta.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cincinatti \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Časopisni oglas po dogovoru. — Rokopisni dopisi in nesenzacionalni članki ne smejo vsebovati. Rokopisi literarne vsebine (trije, poezije, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v skrajni, če je priložil posredovanje.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other materials, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse kar ima stik s 11. letnikom

PROSVETA

3557-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju, na primer (Dec. 31, 1935), pomeni vašo letnico na naslednji strani, da vam je s datuma pošiljatelj na roko. Posreduje jo pravilno, da se vam list ne uvari.

Molitve za mir

Kantenburški nadškof v Angliji, primas anglo-katoliške ali anglicanske cerkve, je tik pred božičem apeliral na vse kristjane v Evropi, naj molijo za mir in za odvrgitev svetovne vojne.

Papež Pij je takisto pozival katoliške vernike, naj molijo za mir. On sam — je rekel — vedno molim k Bogu za mir. Papež imenuje Krista "kneza miru".

Istočasno, ko je anglo-katoliški primas pozival evropske kristjane k molitvi za mir, je angleška vlada zaključila, da mora povečati letalsko floto Anglije na deset tisoč bojnih letal.

In istočasno, ko je papež v Rimu molil za mir, je Mussolini odredil najstrožje ukrepe za akeijo italijanske bojne mornarice in razglasil, da "grila Evropa hoče na vsak način vojno, zato jo naj ima".

Ze stoletja in stoletja papeži apeirajo na "kneza miru" za mir, v istem času pa so se cerkveni in svetni vladarji oboroževali in vodili vojne ne samo s "krivoverškimi" sovražniki, temveč tudi med seboj. Vso to dolgo dobo, najmanj 1600 let, odkar v Rimu in drugje molijo za mir, je bil "knez miru" gluh in slep za vse te molitve.

Na stotine in stotine vojn je bilo samo v Evropi v tem času; na stotine in stotine vojn je bilo na ostalih kontinentih sveta. Na milijone ljudi je bilo poklanih v vseh teh vojnah.

Papeži so že pred tisoč leti postavili pravilo, da je vojna za obrambo vere upravičena. Vojno te vrste je blagoslovil sam "knez miru" ... In kadar se je papežem ali njihovim svetnim vladarjem zahotelo novih dežel, novega bogastva in novih podložnikov, so v Rimu oznanili "sveto" križarsko vojno in poklicali ves krščanski svet k orožju. Takrat so molili h "knezu miru" za zmago. Kadarkoli sta se dva ali več krščanskih tiranov aprijelo na bojnem polju, so vsi apelirali na "kneza miru" za zmago ...

Tak je krščanski "mir" že 1600 let, odkar je krščanstvo postalo v Rimu državna cerkev in dobilo moč in oblast. Ta "mir" je 1600-letna reka človeške krvi.

Se danes pogovarjati raznih krščanskih cerkva pozivajo k molitvi za mir, vedno razglašajo mir kot največjo čednost človeštva — istočasno se pa vse krščanske vlade neprestano oborožujejo do zob in izvajajo nove vojne.

Molijo za mir, ampak na te molitve ne dajo nič, "knezu miru" ne zaupajo nič ... Zaupajo samo večjim in še večjim armadam, večjim in še večjim mornaricam na morju, pod vodo in v zraku, boljšim in še boljšim kanonom ...

Molijo in vlivajo topove! Molijo in grade bojne ladje in letala! Molijo in mobilizirajo milijone mož v armadah!

Človek se mora vprašati: Čemu vraga molijo, če vlivajo topove, grade bojne ladje in letala ter vezbajo milijone mož v ubijanju? Čemu vraga vlivajo topove, grade bojne ladje in mobilizirajo milijone mož, če molijo? Kako gre to oboje skupaj? Ali ni molitev vredna nič, ali niso kanoni in armade vredne nič!

Hinavski vladarji in njihovi pomagači, ki molijo za mir in istočasno pripravljajo armade in stroje za vojno, so prefrigani. Molitev je namenjena za hipnotiziranje zabite mase, dočim oni sami, ki — hočejo vojno in ki ne marajo, da bi bili stari sistem roparskega in vojnega iztlačajočega gospodarstva odpravljeni, morajo biti vedno pripravljeni na udar.

Mi nismo pesimisti, zato smo prepričani, da enkrat res pride trajni mir v človeško družbo. Obenem pa smo prepričani, da tega trajnega miru ne prinese nobena molitev in noben hinavski apel na nekega bajnega "kneza miru". Edino človeški razum je zmogel odpraviti vojno in narediti mir na svetu.

Organiziran človeški razum, ki preobrazila človeško družbo v interesu socialne pravičnosti, prinese mir človeštvu. To se pravi mir pred — organiziranim klanjem ljudi, katerega pravimo vojna. To klanje bo odpravljeno kot ostanek najpodležjega barbarstva iz temne preteklosti.

Na drugi strani pa ne bo miru med resnično civiliziranimi ljudmi v tekmovanju za koristno znanje. To tekmovanje, ta bodoča "vojna" se prav za prav še ni pričela.

Glasovi iz nasebin

Zanimive beležke

Resnica o Slov. domu

Girard, Ohio. — Nekateri bivši delničarji in odborniki tukajšnjega Slovenskega doma so že poročali o sodnijskih procesih radi vodstva tega doma. Veliko bi se dalo napisati, če bi se človek pogledal takoj, ko se je pričelo z izdavo tega doma.

Naj omenim, da vodstvo tega doma je bilo skoraj enega in istega kalibra takoj od začetka; nekateri so gledali za svoje osebne koristi, drugi za osebno roklamo. Seveda, včasih je bil v odboru tudi kak delničar drugega člena, ali se je moral skoro sleherni vloniti reakciji, drugače bi morda trpel posledice. Odbor je velikokrat kar svoje glave, brez vsake delničarske seje, napravil velike korake, češ, kaj pa mam morejo!

Delničarji so pa izprevideli, da je takega svojevoljnega gospodarstva dovolj. Rekli so, da bodo izvolili odbor, ki bo sposoben knjigovodstva in ki bo izvrševal zaključke odborov in delničarskih sej. In res, v decembru leta 1933 so prišli na glavno sejo, četudi prej niso zahajali na sejo zato, ker se niso upali izraziti svojih mnenj radi gotovih denuncijantov. Na omenjeni seji so delničarji obračunali z odborom: pometli so s prvimi in zadnjimi in izvolili popolnoma nov odbor. Četudi je John Anžiček, takratni nositelj blaginjskega imena, rekel, da bo blaginjak, dokler bo hotel biti, je tudi on moral iti v pokoj.

Ali ti možje niso imeli dovolj močastosti v sebi, da bi preboleli poraz. Pričela se je karavana od advokata do advokata. Seveda imeli so še cel mesec arrovovanja, predno je bilo treba oddati tiste službe, o katerih bi človek včasih mislil: "Ko bo do šli ti možje iz urada, se bo Slovenski dom pogreznil." Naš rojak Dolčič je po izidu volitev kričal kot lev, češ, sedaj bo Slovenski dom prazen. Ampak bilo je baš obratno. Kričali so kot obsedeni: "Glejte, socialisti imajo sedaj dom, bojkotirajte jih!" In res je bil z njihove strani bojkot popoln.

Ta njihov bojkot pa ni imel najmanjšega efekta. Naše seje, dokler nam niso začeli nagajati s sodnijsko prepovedjo, so bile dobro obiskane in stvarne, zaključki premišljeni. Imeli smo razne prireditve: 30-letnico Proletarca, veselice vseh girardskih društev in več drugih zabav, katere vse so nadvse neprisiljavno dobro uspele. Rezultat: zadovoljstvo, pošteno delo in lep finančni prebitke. Na teh prireditvah ni bilo onih, ki bi kričali: "Mi bomo ronali!" Ampak so bili ljudje, ki so rekli: "Skupno delajmo za skupno stvar!"

Ko se je bližal dan seje, za oddajo stotolkov, je bilo vse v redu, mi, da jih prevzamemo, oni pa, da jih — ne oddajo!

Na dan seje: Joe Cekuta, poraženi predsednik, otvori sejo in prične čitati neko pismo od advokata, češ, da "nismo pravilno izvoljeni," da "niso bile volitve pravilne," da moramo "ponovno voliti" in več drugih budalosti. John Dolčič, prej njihov agitator in aspirant, je seveda vse obletel in pronašel, da je bilo vse "pravilno," je prišel kričati na Cekuto, ko je čital prej omenjeno pismo, da je to samo humbug ali bluf.

Seveda, radi ali ne radi, čeprav težko, oddati so morali. Ko smo dobili vse stvari v roke, se je pronašlo veliko gospodarske nezmoglosti in nepravilnosti. Anžiček si je kar sam, brez vsake seje, nakazil 500 dol., katere je posodila domu druga oseba in je on napravil transakcijo. Takratnemu blag. Anžičku, ki je oddal knjige novemu blaginjaku, se mu je dokazalo, da nimam banki denarja kot so knjige izkazovale. Vsak, ki ima le trahico poštenja v sebi, bi rekel, če nadzorni odbor pronaide in dokaže primankljaj: "Bom poravnal." Ali v tem slučaju, je moral novi odbor vzeti za začetek bančno bilanco. Rojak Anžiček si je menda mislil: "Kaj mi pa morejo! Bom že te proklete socialiste afiksali!"

Pronašli smo tudi, da je prejšnji pred. Cekuta plačal za gotove stvari še enkrat toliko kot mi. Pozvan je bil na sejo, da pojasni. Nobenega odziva. A kaj, so se pronašli? Da se bi jaz pred njimi opravičeval. Tajnik Leskovec, si bi človek mislil, da bi ne bil trta, si je izdal certifikat nove delnice. To se reče, da ima več delnic kot jih je v imeniku Slov. doma.

Tukaj naj Pire, urednik Ameriške domovine, pogleda cvetke iz njegovega vrta, njegovega zastopnika in poročevalca tukaj iz Girarda, ki mu je poslal omenjeno poročilo. Na tukajšnji sodnijski ni bilo najmanjšega dokaza o kakšni nepravilnosti pri tukajšnjemu domu za časa, ko je imela v rokah pečica socialistov, ampak zavozili so možgani poročevalca in urednika Ameriške Domovine, ki je stlačil tiste budalosti in laži v svoj zavajevalni list. Uredniku A. D. naj bo pa povedano, da na sodišču je bilo dokazano, da je bilo daleč zavozeno, ko so imeli dom v rokah ljudje njegovega kalibra, zato je sodnik priporočil reorganizacijo doma, ker so prodali več delnic kot so jih pod prejšnjo korporacijo imeli. In baš socialisti smo opozarjali na to, da je protipostavno. Ali kaj so nam rekli? "Kaj pa nam morejo?" Vozili so in daleč zavozili, in ko so delničarji (v mislih imam večino delničarjev) videli, da bi se dalo še urediti in spraviti v pravi tir, so nas pričeli tožariti za grehe, ki so jih sami delali od leta 1917.

V letu 1934 smo delali pač to, kar se je nam videlo najpotrebnejše. Kakšnih večjih sprememb ni bilo. Leto se je bližalo svojem koncu, tako tudi letna seja delničarjev. Dolčič se je ob priliki izrazil, da "letos so bolj pripravljeni," četudi je poprej z nami flirtil. Ko pa je izprevidel, da med nami ne bo nikakega zaupanja v njega, je šel nazaj v tabor, iz katerega je prišel.

Par dni pred glavno sejo smo pa dobili pismo od advokata, z imeni gotovih delničarjev, da se jim mora dati pravica na prihodnji seji, da glasujejo po delnicah, to je: kdor ima več delnic, ima tudi več glasov. Jako smešno, kajne? Oni sami so delali pravila, v katerih je bilo označeno, da "ima vsaka oseba samo en glas, brez ozira koliko delnic ima," in da "noben delničar ne sme lastovati več kot dve delnici," razen če dovoli del. seja. Nekateri pa so si jih nabrali več po različnih cenah; četudi so bili odborniki doma, niso hoteli, da bi dom nazaj kupil delnice in profitiral \$25 in več pri delnici, so jih rajše sami kupili.

Ko se je vršila seja v dec. 1934, so delničarji ponovno izvolili ves prejšnji odbor. Zakaj? Zato, ker so v njem videli sposobnost in da dom vodi popolnoma na demokratični podlagi. Z nami so glasovali tudi taki, ki so proti vsaki politiki zato, ker so za pošteno delo in pa proti mussolinizmu.

Poročilo v A. D. pravi, da se

je "pečica socialistov polastila gospodarstva nad Slov. domom." Pravilno je, da nas, ki smo prevzeli gospodarstvo Slov. doma na pošten način, ni bilo samo "pečica." Kolikor dalje je šlo, toliko več nas je bilo, tako da smo na sejah imeli skoro vedno dvetretjinsko večino. Lastili so si gospodarstvo nad tukajšnjim Slov. domom pod strahovlado in denuncijantstvom — klerorepublikanci. Ker so pa ti narodni izdajalci spet pogoreli s par njihovimi kimovci vred, so dobili sodnijsko prepoved proti nam. V obtožnici je bilo toliko raznih laži, da edino človek najnižjega kalibra bi bil zmogel kaj takega skovati skupaj. Na čelu te obtožnice je bil naš boritelj za svoje osebne interese — John Dolčič.

Seveda, s to prepovedjo so nam zabranili pravilno poslovanje, baš ob času, ko se bi pričeli v drugem letu pravilno vodene gospodarstva kazati uspehi. In tako je stalo par mesecev. Potem pa je prišel z njihove strani poziv na skupni sestanek, da skuša stvar izravnati. Na tem sestanku naj bi bil njihov ljubljeneč, nekdanji župan in bankir in pa predsednik tukajšnje usnarje, v kateri so zaposleni skoro vsi tukajšnji Slovenci. Sugestirano in sprejeto. Bomo videli kaj želijo. Na konferenci je bil s pogoji tožiteljske strani Cekuta, nekdanji koncilman, dvakrat poražen za isto mesto, enkrat na repub. in enkrat na ind. tiketu (mogoče tretjič na soc. tiketu), ki so bili slični Mussolinijevim primorskim Slovincem. Celo bankir in tovarniški predsednik se nista strinjala s takimi pogoji. Ona dva sta nam vsem skupaj pričela nova pravila, da se bodo vjemala tudi z državnim zakonom. To je bil zaključek te skupščine.

Tako je stalo nekaj časa. Potem je prišla ponudba od strani Dolčiča, da tožbo umaknejo, ako smo mi pripravljeni, da plačamo sodnijske stroške, kar je bilo z naše strani odklonjeno. Sedaj ni drugega preostajalo. Dolčič se je nekaj "muzal," pa je Cekuta stopil na pozornico. Američali so obtožnico — za razpust doma in kričali, "če ga ne dobijo, ga bodo pa razbili." To je res ponos narodu, kaj ne? To se je ravno tako slišalo, kot bi rekel: "Ko mi poginemo, mora vse z nami poginiti." Potem smo bili klicani na sodnijo dvakrat. Prvič nam je sodnik priporočal, da naj dom nanovo inkorporiramo. Zakaj je to priporočal, sem omenil že prej. Drugič je pa nam priporočal, da razpodelimo delnice, da bomo bolj enakopravni, ker to je bil naš dogovor že prej. Sodnik je tudi rekel, da njegovo priporočilo je najboljšje za take ustanove, da se med nas naseli harmonija. Ako se ne zedinimo, bo pa postavil receiverja. Tak je bil odlok sodišča.

Da ne bo slovenska javnost mislila, da je sodišče nas obsojilo kake korupcije ali slabega gospodarstva. Ne. Bilo je vedno nam naklonjeno, četudi so nas tožili, da smo komunisti, rdečkarji, socialisti, da smo še mladi itd. Za skupno delo ni bilo več let pogojev, sedaj je bila prilika, da se stvar za vselej konča na en ali drug način.

Naš načrt je bil vedno, da se uredi tako, da bo imel vsak delničar sam eno delnico, kvečjemu dve in le en glas, da ne bo več tistih opazk: kaj boš ti, ki imaš samo eno delnico," četudi je za pravič za namenom, da bo šlo v domovo blaginjo, več ko vsi tisti, ki imajo po več delnic. Ali pa, da se ena grupa umakne, to je: izplača, ker skupno delo je nemogoče. Toraj smo mi (večina delničarjev) rekli, da se nas izplača, potem pa naj volijo odločor kakor hočejo.

Oni (tožitelji) so pristali, da nas izplačajo in da se od naših delnic odračunajo vsi tožbeni stroški, katerih je bilo okrog 800 dolarjev. Mi nismo tega sprejeli in zahtevali, da se nas izplača, da vsak delničar dobi sto dolarjev, kot jih je vplačal za delnico, in tudi obresti. To našo zahtevo je tudi sodišče potrdilo in reklo, da se nas takoj izplača, vse skupaj, to pa zato, da ne bi oni, "ki so imeli željo iznebiti se par nezaželenih, druge bi pa starali." Dobili so \$5,000 posojila. To je vse kar so mogli dobiti in mi smo dobili denar.

Tako se je stvar končala. Neke oseba se je pa od tukaj iz Girarda hvalila v Clevelandu, češ, "pa smo jih afiksali, četudi nas je stalo sedem sto dolarjev." Temu rojaku naj bo povedano, da se "afiksali" samega sebe. Mislili ste tudi nas, pa vam se ni posrečilo tako kot ste imeli napravljen načrt. Mi smo dobili, kar smo zahtevali. Če pa ste zopet postali gospodarji doma, kdo pa je vam do tega pripomogel? Ali ne mi? Vi sami niste vedeli kaj hočete. Vaš načrt je bil, nas podjarmiti, da mi ostanemo še nadalje delničarji in da vi, manjšina, gospodarite večino.

Možno je, da pričnemo z akcijo, da si napravimo kako drugo shajališče. To je, da se bosta lahko shajali skupaj dve tretjini Slovencev in bo odločevala razsodnost, ne mussolinistvo ali hinavski kimovci.

Veliko bi se dalo še pisati o stvari, četudi pravijo, da ni lepo če se "tako pisari." Ali je pa to lepo, ko se je govorilo, da se nas deportira in pošlje na Kitajsko pred kanone, da se nas spravi čb delo, ker ne trebimo v vaš izdajalski rog? Ali ni res tako, Dolčič?

Naši "višji" so postali zadnje čase jako verni. Nimam nič proti, če bi bili iskreni, ampak bi tudi Krista križali v svoje osebne koristi. Dobili so sem škofa Rožmana in mu priredili pojedino menda zato, da je "pregnal" socialistični duh iz Slov. doma, ako se ga držalo še kaj v kakšnem kotu.

John Tancek, 49.

Thomas-Browderjeva debata

Cleveland, Ohio. — V soboto 11. januarja bo imelo clevelandsko delavstvo prvič priliko videti in slišati dva znana ameriška delavska voditelja obenem in istem večeru in na istem odru. Norman Thomas, socialistični vodja in Earl Browder, tajnik komunistične stranke, bosta debatirala o predmetu: "Kako se moramo bojevati proti fašizmu." Debatata se bo vršila v baptistični cerkvi na Euclid ave. in E. 18. st.

Ko sta Thomas in Browder imela nad dvajset tisoč poslušalcev, več tisoč jih je moralo oditi, ker ni bilo prostora.

Pričetek debate točno ob 8. zvečer. Splošna vstopnina: v predprodaji 25 centov, pri blagajni 30c. Rezervirani sedeži so po \$1 in 50c. Vstopnice v predprodaji se dolo pri članih soc. stranke kakor tudi v uradu soc. kluba št. 27 v SND. Priporočila se slovenskim delavcem in delavkam, posebno pa še fantom in dekletom, da sežejo vo vstopnicah v velikem številu. Debate te vrste se zelo zanimive in podučljive. To lahko povedo tisti, ki so se udeležili debate med soc. in kom. v nedeljo 15. dec. v SND. V tem slučaju bo pa ta debata še bolj zanimiva in podučljiva, ker bosta debatirala glavna voditelja dveh delavskih strank.

Preskrbite si vstopnico in udeležite se debate v soboto 11. januarja. Zagotavljamo vam, da nam boste hvaležni, ker smo vam nanjo javno opozorili.

Za publikijski odbor,

Louis Zorko.

Škratinka

Škratinka je nalezljiva bolezen, ki se pojavlja v jeseni in doseže višek pozimi. V ostalih letnih časih je število obolenj manjše in večinoma so to le posamezni primeri. Ze iz tega je razvidno, da se pojavlja ta bolezen ob času klimatskih izprememb, to je v času, ko je človek najbolj nagnjen k boleznim zaradi prehlada. In dejstvo je, da je angina v tem času najbolj razširjena bolezen zlasti med otroci. To dejstvo je važno.

Za škratinko obolevajo zlasti otroci in zato jo smatramo upravičeno za otroško bolezen. Največje število obolenj opazujemo med 5 in 16 letom starosti, dočim je to obolenje pred 6 mesecem starosti redko. Vendar pa vidimo, da narašča število obolenj za škratinko tudi med odraslimi osebami v času večjih epidemij.

Dalje je važno, da je število obolenj večje v gosto naseljenih krajih, (mesjih, industrijskih krajih in predelih) kakor na deželi. To je posledica dejstva, da se širi škratinka najbolj po dotiku z obolenimi osebami, za kar je večja priložnost v gostejše naseljenih krajih kakor na kmeth.

Presoja socialnega položaja v zvezi s širjenjem škratink je nekoliko težavnejša. Vendar so razna primerjanja in opazovanja pokazala, da škratinka nikakor ne prevladuje med socialno šibkejšimi sloji kakor bi to pričakovali. Nasprotno, ta bolezen prevladuje v boljše situiranih mestnih predelih. Pač pa je boleča za bolne in v širokših krajih težji in tudi število smrtnih primerov večje. Temu so krive razne higienске pomanjkljivosti in socialne nepravilnosti. Težko je vprašanje glede nagnjenosti k škratinki. Nagnjenost se pri isti osebi v raznih časih izpreminja. Vendar to vprašanje še ni rešeno, ker je v tesni zvezi z vprašanjem, kdo je povzročitelj škratink. Tudi to je še zamotan, nerešen problem. Brez dvoma so povzročitelji te bolezni streptokoki, ki s svojim strupom (toksini) izzovejo bolezensko sliko, škratinko. Ali so to neki čisto določeni koki ali pa streptokoki sploh, je še odprto vprašanje. Vsekako je današnje naziranje, da je za izbruh škratink potrebno streptokokom sožitje z drugimi določeniimi koki (streptococcus haemolyticus), ki jih skoraj vselej dobimo v žrelu za škratinko obolenih oseb. Često se tema dvema činiteljima pridruži še tretji, bacil davice (takoimenovani Loefflerjev bacil) ne glede na to, ali je škratinka komplicirana z davico ali ne. Nikakor niso redki primeri, da oboli otrok za obema boleznima hkratu.

Bolezen se širi navadno s prenosom povzročitelja od obolele osebe neposredno z dotikom, potem tako zvanih bacilosecev (na videz zdravih oseb, ki pa imajo v žrelu povzročitelja) ali pa tudi po okuženih predmetih (perilu, posteljinih itd.).

Izhodišče okužitve so navadno mezgovne žleze v žrelu, zlasti pa drgali (mandeljni).

Inkubacija (t. j. doba, ki poteče od časa okužitve do izbruha bolezni) traja navadno teden dni. V tej dobi ne opazimo povečini nobenih znakov. Potem pa bolezen iznenada udari na dan. Prvo, o čemer toži obolela oseba in kar opazimo, je angina, ki pogosto ne kaže nobenih posebnih znakov. Njej se pa pridružijo bruhanje, bolečine v križu, v glavi in udi. Temperatura naglo narašča z mrzlico, ter pogosto preseže 40 stopinj. Na sluznici v ustih se pojavi izpuščaj v obliki rdečih lis in prog, na drgalih pa navadno gnojne pike. Mezgovne žleze na vratu in pod spodnjo čeljustjo zatekajo in so na pritisk bozne. Drgali, čisto tudi jezik, so temnordeči, baržastni, vendar ne vselej. V 48 urah se razvije nato rdeč izpuščaj, fino pikčast, ki se pojavi najprej na obrazu, vratu ali prsih, ter se razširi na vse telo, razen dlani in podplotov. Tudi okoli ust in na bradi se ta izpuščaj ne pojavi, tako da opazimo tam značilno belo mesto v obliki trikotnika, medtem ko je ostali del obraza rdeč. Čim se ta izpuščaj docela razvije, začne počasi padati temperatura. Izpuščaj je viden en ali več, potem pa se začne luščenje kože v obliki luskin. Navadno je luščenje končano v petem ali šestem tednu, vendar pa niso redki primeri, da ga opazimo tudi pozneje.

(Dalje prihodnjic)

Zivali in glasba

Pred kratkim so snemali na film vpliv, ki ga ima glasba na kače. Iz tega filma je razvidno, da se plazilke sprva sploh niso zanimale za zvoke. Toda ko je postala glasba glasnejša, so začele postajati nemirne. Na velikega pitona je muzika tako vplivala, da se je približal gramofonu in ga ni mogel spraviti od tega, dokler je igral. V londonskem zooloju so napravili slične poskuse s papigami. Tudi nanje je glasba vplivala zelo močno, ker so se takoj zbrale okrog radijskega aparata, ki je igral v njihovi kletki, in so veselo poslušale.

Kremenčeva svetilka v zobozdravniški praksi

Ameriški zobozdravniki uporabljajo čedalje bolj zelenkasto-modro žarečo kremenčev svetilko. V svitu te luči so videti zdravi zobje bleščeče beli in narahlo fluorescirajo. Zdrave dlesni pa imajo povsem drugo barvo in se močno odražajo od zdravih partij. Če je na zobu povsem tenka plast zobnega kamna, se obločeno mesto svetli motno ali pa nje fluorescira kakor zdrav zob.

Delavci v Moskvi se vadijo v igranju golfa. Njih instruktor je American L. Macomber (levo).

Italijanske žene in sankcije

Italijanke naj bojkotirajo tuje kozmetične potrebščine in štedijo v gospodinjstvu

Čim se je začelo govoriti o gospodarskih sankcijah, se je spomnila italijanska vlada takoj žen, čijih udeležba je pri izgradnji fašistične Italije drugače kaj malo upoštevana. Naenkrat so začeli italijanski listi posvečati ženam cele vodnike, dočim so jih doslej komaj spomnili v kratkih člankih o modi in kuhinji. Stara resnica, da gre za ženske roke večina dohodkov vseh državljanov, se je dala tu imenitno uporabiti. Ženam so začeli dopovedovati, da igrajo v gospodarskem življenju silno veliko vlogo, da je brez njih Italija sploh ne mogla organizirati svojega pohoda na Abesinijo. Seveda pa ni moglo ostati samo pri poklonih, za njimi so se skrivale posebne želje in zahteve.

To kar so italijanski listi zahtevali od žen na prvem mestu, niso bile, prihranki v gospodinjstvu in varčevanje sploh. Znanstveno za italijansko ženo je, da jo je vlada potom svojega tiaka najprej pozvala, naj opusti pudre, kreme, barvila, in parfume, kratka vse, tudi mode in modno blago inozemskega izvora. To bo nemara najtežja žrtve, kar jih more Mussolini zahtevati od italijanske meščanke. Kmetice pri tem seveda ne prihajajo v poštev. Italijanska meščanka se oblači bolj kričeče kakor njena francoska sestra in tudi sicer da več ne svojo zunanjost. Mnogo italijanskih milijonov je šlo vsako leto v Francijo in Anglijo za kozmetične potrebščine, kajti italijanska parfumerija večinoma ni na višini mednarodne konkurence. Na to luksuzno blago so bili že davno pred sankcijami v Italiji naloženi visoki davki. Za škatico povprečnega francoskega pudra se je plačalo 15 lir, boljše pa 30 do 35. Italijanka se zna omejiti drugod, pri pudru in barvilih pa ne.

Kakšne so bile posledice plantičnih pozivov po listih, naj Italijanke ne kupujejo toaletnih potrebščin tujega izvora? V praksi ti pozivi niso mnogo zalegli. Nekaj dni je zadostovalo, da je bila večina tujih kozmetičnih potrebščin razprodana. Italijanke so se brž založile in zdaj se sankcijam smejejo. Ker je nališpanih žen po ulicah še vedno toliko, kakor jih je bilo ali pa še več, je zelo verjetno, da je bila reakcija pri vseh enaka. Sicer je pa bil sploh poziv na bojkot blaga iz držav, ki so Italiji napovedale sankcije, nekam nelogičen. Uvoz iz teh držav je bil ali pa bo v kratkem prepovedan, toda blago, ki so ga že imeli v skladiščih, so morali plačati italijanski trgovci, torej italijanski državljanji, ki plačujejo svoji državi davke in bi bili oškodovani.

Če bi tega blaga ne mogli prodati. Lahko bi torej rekli, da so Italijanke pokazale tu mnogo zdravega smisla za pomoč domačim trgovcem, saj so tuje blago hitro kupile in ga večkrat celo preplačale.

Na drugi strani so pa tudi med Italijankami fanatične privrženke režima, ki se mu hočejo na vse načine prikupiti. Tako je neka žena sama objavila v listih, da je kupila volno in ko jo je že imela doma, je opazila, da je angleškega izvora. Izpuстила jo je iz rok, kakor da se je opekla. In italijanski listi so pograbili to, češ, tak je uspeh naše akcije med patrijotičnimi ženami. Sele z vprašanjem kozmetike se je obrnil vodnik v "Giornal d'Italia" tudi na gospodinjke, češ, naj štedijo doma ter kupujejo samo domače blago. Uvedli so tudi tri dneve brez mesa v tednu, ko morajo biti vse mesnice zaprte. Zaupnice fašistične stranke hodijo po hišah in pazijo, da se v teh dneh nikjer ne kuha meso. Teh zaupnic je blizu 800.000, večinoma mater in vdov vojakov iz svetovne vojne. Te letetke kontrole stikajo po vseh kuhinjah. Italija je dobila nekaj sličnega, kar ima že davno Nemčija v svojem "Eintopfgericht".

Toda Italijanke se ne pokopravajo tako slepo kakor Nemke. Marsikatera godrnja, češ, saj ljubimo svojo domovino in se hajajo v poštev. Italijanska meščanka se oblači bolj kričeče kakor njena francoska sestra in tudi sicer da več ne svojo zunanjost. Mnogo italijanskih milijonov je šlo vsako leto v Francijo in Anglijo za kozmetične potrebščine, kajti italijanska parfumerija večinoma ni na višini mednarodne konkurence. Na to luksuzno blago so bili že davno pred sankcijami v Italiji naloženi visoki davki. Za škatico povprečnega francoskega pudra se je plačalo 15 lir, boljše pa 30 do 35. Italijanka se zna omejiti drugod, pri pudru in barvilih pa ne.

Abesinke in njihov položaj

Bogate žene delajo malo in imajo prijetno življenje, siromake pa morajo trdo delati

Kakor vse življenje tako gro v Abesiniji tudi delitev dela po prastarih, ustaljenih in že preizkušenih tradicijah. Tudi delo se v Abesiniji deli po spolu. Možu je odmerjeno v splošnem drugačno delo kakor ženi, ki ima največ opraviti v kuhinji. Abesinka pa ne sme n. pr. molsti krave ali klati živine. Razen donajanja sveže vode iz vodnjakov, oddaljenih večkrat mnogo kilometrov, se pečajo Abesinke še z mletjem žita, kar je dokaj težko in naporno delo. Žito meljejo v Abesiniji s pomočjo velikega ploščatega kamna, po katerem se premika manjši, 4-5 kg težki kamen, ki žito drobi. Ta primitivna naprava zahteva mnogo časa, da pride izpod nje moka, ki pa seveda še daleč ni tako drobno zmleta, kakor pri nas. Poleg tega žene predo, skrbje za drva, delajo na polju in hodijo k manjšim službam božjim. Nekateri opravki, kakor prodaja domačih izdelkov na trgu, poedina doma-

ča dela in tudi beračenje, je dovoljeno moškim in ženskam.

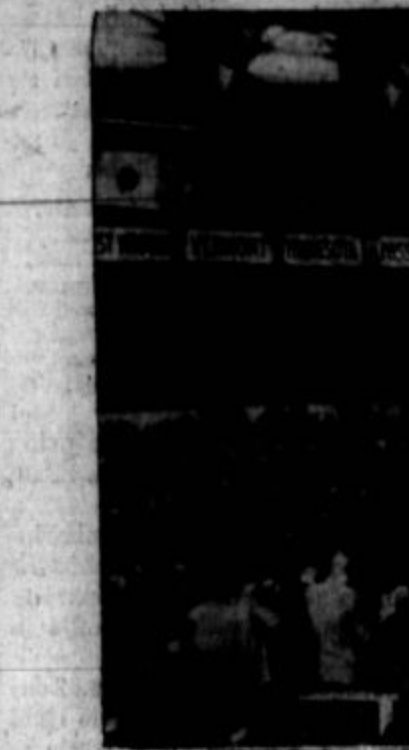
Ko izpolni deklet 12. leto, je sposobna za težja dela in godno za možitev. V rodbinah srednjih slojev delajo žene težko in veljajo bolj za služkinje, nego za gospodinjke. Njihovo delo se prav nič ne razlikuje od dela suženj. Kakor sužnja, mora dan za dnem pomagati tudi žena možu pri delu in navadno opravlja baš ona najtežja dela. Kupna cena žene sužnje je pa višja od one možkega sužnja, kajti z njeno pomočjo si zagotovi gospodar lepe dohodke in s tem nakup novih sužnjev. Zato so otroci sužnjev že od rojstva last gospodarja njihovih mater. Rodbinske vezi tu ne prihajajo v poštev in tudi sužnjeva rodbina se proda na sejmu.

Drugače je pri Abesinkah, ki družabno ne stoji tako nizko. Te so svobodnejše, s služnindjo in sužnji ravna po svoji volji. Dobro situirane žene pridno delajo doma in žive strogo ločene od javnosti. Na ulici se pokažejo samo, če jahajo na mešjih v cerkev ali v posete k svojim znancom, vedno jih pa spremlja služnind. Ob takih prilikah imajo glave zavite v bele halje, tako, da se vidijo samo oči. Na glavah nosijo sive klobučevinaste klobuke z zeleno obrobjenimi krajevci. Najljubše opravilo dobro situiranih žen je predenje volne. Poleg tega pletu košarice in pri tem jim pomagajo tudi otroci. Bogate žene imajo za zabavo še druga prijetna domača dela, siromake morajo pa nositi svoje izdelke same na trg.

Odrasla dekleta prodajajo zgodaj in pogosto ženitve so v Abesiniji za dekleta ugodni. Fant plača za dekleta njenim staršem določeno kupnino, nji sami pa daruje po svojih premoženjskih razmerah perilo, obleke, razne domače živali, sužnje in druga darila. Vse to ostane v primeru ločitve ženina last. V ločitvenih sporih zmagajo navadno žene. V novem času sta sedeli dve Abesinki celo na prestolu. To sta bili cesarici Taitu in Zauditu in obe sta veljali za zelo sposobni vladarici. V Abesiniji je cesar tudi vladar k državi spadajočih kneževin, če jih moremo tako imenovati. V podrejenih deželah se pa pogosto pripeti, da pride na vlado žena.

Vesti iz Jugoslavije

Umor starega župnika. — V Vlašicu na otoku Pagu v Dalmaciji so našli pred nekaj dnevi umorjenega 73-letnega upokojenega župnika Lovra Fabijanića. Morilec ga je ubil s sekiro, soba je bila vsa v neredu, sekira so našli pod oknom v travi. Sele čez nekaj dni so ugotovili, da sta zločin izvršila župnikova nečakinja in njen mož Simon Komadina. Zločinca sta priznala, da sta umorila župnika zato, ker ni hotel prepušiti svojega premoženja njima. Pred leti je objubil, da bo zapustil največ

Prizor s konvencije American Farm Bureau federacije, ki se je nedavno vršila v Chicagu. Predsednik Roosevelt je nastopil na tej konvenciji kot govornik in hvalil uspehe vladne ustanove AAA.

njej, nečakinja, ki pa je nekaj dni pred zločinom opazila novo oporoko župnikovo, po kateri bi dobila ona le malo, največ pa župnikov nečak, neki akademik v Beogradu. Zato sta z možem sklenila, da ubijeta strica in uničita oporoko. S sekiro sta napadla nadložnega starca, ga ubila, razmetala pohištvo in vrgla sekiro skozi okno. Ona je stara 46 let, on 50 let. Odvedli so ju v zapore na Sušak.

Tri proti dvema proti New Dealu

Rezultat slavnatega glasovanja

New York. — Tedenaka revija The Literary Digest je dokončala svoje privatno ali "slamnat" glasovanje glede New Deal in zadnji petek so bile objavljene celotne številke. Glasovanje, ki pokriva vseh 48 držav, se je udeležilo 1.370.774 volilcev in od teh se je 828.929 glasovalo proti Rooseveltovemu New Dealu 541.845 pa zanj. V odstotkih je to izraženo 60,47 proti in 39,53 za.

Samo 12 držav je dalo večino za New Deal. Te so večinoma na jugu in mejah juga: Alabama, Arkansas, Georgia, Kentucky, Louisiana, Mississippi, North Carolina, South Carolina, Virginia, Tennessee, Texas in Utah. Zadnja, Utah, je edina država na zapadu, ki je glasovala za New Deal. Največ glasov proti New Dealu je prišlo z vzhoda in Nove Anglije, kjer je prebivalstvo Združenih držav najgostejše.

Na temelju rezultata tega glasovanja prerokuje The Literary Digest, da bosta Roosevelt in njegov New Deal poražena prihodnje jesen.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Roosevelt udaril po nasprotnikih

Italijo in Japonsko je tudi švrknil

Washington, D. C. — Rooseveltova poslanica kongresu, katero je predsednik prebral na skupni seji obeh zbornic zadnji petek zvečer in katero je slišala po radiu vsa Amerika in Evropa, je bila dve tretjini kritike njegove domače opozicije in agresivnega imperializma v Evropi in Aziji, eno tretjino pa informativnega značaja glede položaja vlade. Roosevelt je bil v tej poslanici precej bojevit. Oštel je domače avtokrate, ki njemu očitajo diktatorstvo, dočim sami — zelo majhna manjšina — neprestano usiljujejo in diktirajo svoje zastarele nazore vsemu prebivalstvu Združenih držav, na drugi strani je pa udaril po inozemskih avtokratih, ki so začeli agresivne vojne v Afriki in Aziji, izživljajoč s tem novo svetovno vojno. Amerika se pa ne bo pustila potegniti v nobeno vojno in njena dolžnost je, da se zavaruje s poostrenimi navedbami nevtralnosti. Jasno je, da je Roosevelt mislil z "inozemskimi avtokrati" Japonsko, Italijo in najbrže tudi Hitlerja.

Z ozirom na domače, newdealsko zakonodajstvo je predsednik priporočil kongresu, naj ne dela umikov, temveč naj prodira dalje. Izvzemši poostrenega nevtralnostnega zakona, ki naj nadomesti sedanjega, kateri poteka 29. februarja, ni priporočil nobenega posebnega novega zakona, niti kakšne spremembe v sedanjih zakonih. Novi davki niso zdaj potrebni in republika se bliža stanju "balanciranega proračuna". Glede relif je rekel, da upa "na znižanje relifnih izdatkov v kratkem času".

Skratka sedanje kongresno zasedanje ne bo nič posebnega. Končano bo v nekaj mesecih in nato pride ena najhujših volilnih kampanj v zgodovini Združenih držav. Zato ni nič čudnega, če sta dve tretjini Rooseveltove poslanice indirektni material za to kampanjo. Kljub temu ne bo to zasedanje brez viharjev. Takoj po otvoritvi kongresa je bil predložen načrt za izplačanje vojaškega bonusa v gotovini. Dalje je bil predložen Townsendov pokojninski načrt.

Železničarji v boju proti redukcijam

"V tej depresiji postaja vedno bolj jasno, da se izolirani poskusi pri reševanju težkega železnice ne more priti do dna človeškega problema, niti ne trajno rešiti vprašanja," pravi Keep kongresnikom in senatorjem. "Glavne bitke, ki so vtelesene v sedanji kontroli po bančnih interesih, kateri se bolj zanimajo za 'moženje' prog kakor pa za nudenje udobnosti, katere bi železnice lahko dale, kaže, da reševanje posameznih vprašanj ne doseže glavnega vzroka splošnih potežkoč železnice. "Na splošno obstoji mnenje, da se bančni in finančni interesi, ki kontrolirajo železnice, več ne poslužujejo praksi, ki so bile v nekdanjih dneh odgovorne za

Prizor s konvencije American Farm Bureau federacije, ki se je nedavno vršila v Chicagu. Predsednik Roosevelt je nastopil na tej konvenciji kot govornik in hvalil uspehe vladne ustanove AAA.

Svetovna brezposelnost znižana

V letu 1935 je nekoliko padla

Zeneva, 4. jan. — Mednarodni urad dela, ki je pridružen Ligi narodov, poroča, da so se številke glede svetovne brezposelnosti nekoliko znižale v l. 1935. Število brezposelnih delavcev v Evropi, ki je najbolj kompletno, znaša 8.340.000 ob koncu leta; pred enim letom je znašalo 9.256.000. Od znižanega števila 916.000 brezposelnih delavcev je pa 824.000 mož odšlo v armade, posebno v Nemčiji in Italiji. Znižanje brezposelnosti v tema dvema državama torej ne pomeni, da so bili delavci uposleni pri normalnem delu.

Številke glede brezposelnosti na Japonskem, v Avstraliji, Novi Zelandiji, Kanadi in Čilu so bolj površne. Kažejo okrog pol milijona brezposelnih napram 539.000 pred enim letom. Združene države niso vključene v tem poročilu. (Na temelju poročila Ameriške delavske federacije je bilo v novembru nekaj čez enajst milijonov brezposelnih v Združenih državah. To znači, da skupno število vseh brezposlecev na svetu je še vedno čez 20 milijonov.)

Izgredi proti vojni izbruhnili v Italiji!

(Nadaljevanje s 1. strani.)

secev in vojniki so izmučeni, zato jih je treba nadomestiti z novimi četami. V fašističnem tisku se nadaljuje srdita kampanja proti abesinskim "divjakom." Tisk odprto poziva vlado, naj rabi strupene pline in druga drastična bojna sredstva v bitkah z barbari. Stockholm, Švedska, 4. jan. — Vse švedske časopise pritiska na vlado, naj zahteva zadostneje od Italije, ker so italijanski letalci z bombami razdejali šotorno bolnišnico na južni abesinski fronti in ubili šest švedskih zdravnikov. Pojavila se je bojna zvezica pred protitalijanskimi demonstracijami in je morala vlada zastražiti italijansko poslaništvo z močnim vojaškim oddelkom, začno pa je naznanila, da bo poslala formalni protest rimski vladi. Izjava, katero je podal italijanski poslanik v Stockholmu, je povzela ogorčenje. Poslanik Marchese di Sogarna je v svoji izjavi rekel, "da ne more razumeti, sovražnega razpoloženja proti Italiji, ki ga je izzvalo bombardiranje švedske šotorne bolnišnice v Abesiniji. Člani te bolnišnice bi ne smeli pričakovati, da bodo na abesinski fronti

tako varni kakor na cestah Stockholma."

Odbor švedskega Rdečega križa se je sestel na izredni seji, kateri je predsedoval princ Carl. In zaključil je, da pošlje novo zdravniško ekspedicijo v Abesinijo, ki bo skrbela za abesinske ranjence, poleg tega pa je pozval organizacijo Mednarodnega rdečega križa, naj uvede temeljito preiskavo, ki naj bi ugotovila vse okolnosti bombardiranja šotorne bolnišnice. Glavni stan Mednarodnega rdečega križa je v Zenevi.

Hit, 4. jan. — Fašistični tisk je po objavi poročila, da so Abesinci obglavili nekega italijanskega letalskega častnika, pričel kričati, "da mora italijanska vlada drastično nastopiti proti abesinskim barbarom. Uporablja naj proti njim vsa bojna sredstva, tudi strupene pline, da jih uniči."

Fašistična vlada doslej še ni potrdila niti zanikala poročil glede rabe strupenih plinov v bitkah z Abesinci. Vojno ministrstvo je v zvezi s tem naznanilo, da nima nikakih informacij glede rabe strupenih plinov. Abesinski cesar Selassie je že pred nekaj dnevi protipretiral pri Ligi narodov ter zahteval, naj Zeneva nastopi proti Italiji, katero čete se poslužujejo strupenih plinov v vojni z Abesinci, kar je kršenje washingtonske pogodbe iz l. 1925 in ženevskega protokola.

Trditve, da so Abesinci obglavili italijanskega letalskega častnika, je bila objavljena v izjavi, v kateri fašistična vlada opravičuje bombni napad na švedsko šotorno bolnišnico. Ta napad je bila represalija za obglavljenje italijanskega letalskega častnika, je rečeno v izjavi.

List "La Tribuna" piše, da je bil napad upravičen. Takl napadi se morajo ponavljati in ne sme biti nobene omejitve. Nihče ne more pričakovati od Italije, da bo polnila bombe s kolinsko vodo in s takimi bombami napadala abesinske barbare in druge, ki tem barbarom nudijo pomoč. Mi ne smemo poznati nobenega usmiljenja v bojevanju z afriškimi čenci.

Zeneva, 4. jan. — Abesinija je poslala novo noto Ligi narodov, v kateri je zapretila, da bo konfiscirala imetje italijanskih državljanov v Abesiniji, ako ne bo Liga narodov podzvela korakov proti Italiji, ki krši mednarodne zakone, ker se poslužuje strupenih plinov in drugega nepostavnega orožja v afriški vojni.

Mlada zakonca

"Ali veš, Slavko, kaj si danes kosil?" "Kaj ne bom vedel, srček! Jajni narastek s kompotom! Saj je kuharska knjiga na mizi že odprta."

Kriza in konjunktura

Sinko vpraša očeta: "Očka, kaj je konjunktura in kaj je kriza?" Oče: "Konjunktura je: ayto, šampanje in lepe ženske. Kriza je: tramvaj, brizganec in mama."

Angleški humor

Gentlemanov s a m o g o v o r t: "Dež, dež, sam dež... Dežuje na pravičnika in na nepravičnika. Samo na pravičnika bolj, zakaj nepravičnik je pravičniku snel dežnik."

Na sliki so prominente Američanke, ki jih je kot take izbrala Carrie Chapman Catt, znana ameriška boriteljica proti vojni in fašizmu

Dolina meseca

ROMAN

Spiral JACK LONDON—Poslovenil Vladimir Levstik

Samo svet ljudi je bil zloben, blazen in strašen. Zakaj so bili bedaki bedasti? Ali je bil božji zakon tak? Ne, to ni bilo mogoče. Bog je bil ustvaril veter, zrak in solnce. A svet ljudi je bil napravljen po ljudeh, nič prida ga ni bilo. In vendar se je dobro spominjala, kako so jo bili učili v sirotišnici — da je vse Bog ustvaril. Tudi njena mati je to verovala; verovala je v tega Boga. Razlike ni moglo biti. Tako je bilo ustanovljeno!

Nekaj časa je sedela Saxon vsa strta in iznemogla. Nato je vzel v njej ugovor in upor. Zaman se je vpraševala, kaj ji je Bog tolikanj zameril. S čim je bila zaslužila takšno usodo? Kratko se je ozrla po svojem življenju, iščoč smrtnih grehov, ki bi jih bila storila, pa jih ni našla. Ubogala je mater; ubogala je krčmarja Cadyja in Cadyjevo ženo; ubogala je prednico in ostale ženske v sirotišnici; ubogala je Toma, ko se je preselila k njemu; nikoli se ni klatila po ulicah, ker on ni hotel, da bi se. V šoli je vselej s častjo napredovala in njeno vedenje je bilo zmerom neoporečno. Delala je od dne, ko je zapustila šolo, do dne svoje poroke. In dobra delavka je bila. Mali Zid, ki je vodil kartonažno tovarno, je skoraj jokal, ko je odšla. Takisto je bilo v tovarni za konserve. Ko je tovarna za juto ustavila obrat, je bila med najboljšimi tkalkami. In živela je pošteno. Ne zato, ker bi bila grda ali nemikavna. Tudi ona je bila spoznala izkušnjava in nevarnost. Fantje so bili vsi neumni vanjo. Lazili so za njo in se tepili zaradi nje, da bi se bilo nekateri zvrtilo v glavi. A Saxon je bila stanovita. In potlej je prišel Billy, njeno plačilo. Posvetila se mu je bila, njemu, njegovemu domu in vsemu, kar je utegnilo hraniti njegovo ljubezen; in zdaj sta se oba dva, ona in Billy, utapljala v tem nezmišelnem vrtincu bede in obupa, v tem vetru, ki so ga bili napravili ljudje.

Ne, Bog ni bil kriv. Ona sama bi se bila upala ustvariti boljši, lepši, pravičnejši svet. Če je bilo tako, tedaj ni bilo Boga. Bog ni mogel ustvariti polomije. Prednica se je motila, Saxonina mati se je motila. A po tem takem ni bilo nesmrtnosti, in Bert, divji, nori Bert, ki se je bil z blaznim smrtnim krikom zgrudil pred njenimi hišnimi vrati, je imel prav. Če je bil človek mrtve, je bil mrtve.

Ko je tako gledala na življenje in si odmišljala vse, kar je bilo nadnaravnega in sporednega, je Saxon zagazila v močvirje pesimizma. Nič v vsem vesoljstvu ni opravičevalo zahteve, da naj človek prav živi; nikjer ni bilo pravičnega deleža zanj, ki je zaslužila nagrado, in za milijone, ki so delali kakor živina, na vekomaj, za zmerom. Kakor vsi nešteti, bolj učeni misleci pred njo, je prišla tudi ona do zaključka, da ni v vesoljstvu ne pravosti ne zanimanja za ljudi.

In zdaj je sedela tu, še bolj strta in onemogla kakor prej, ko je priznavala Boga proator v velikem sestavu krivice. Dokler je bil Bog, je bilo še vedno upanje, da se zgodi čudež in se zgane kaka nadnaravna moč, ki jo poplaja z neizrekljivim blaženstvom. Če pa ni bilo Boga, je bil svet samo past. Življenje je bilo past. Godilo se ji je kakor konopljenki, ki so jo majhni dečki ujeli in zaprli v kletko. To je bilo zato, ker je bila konopljenka neumna. A Saxon se je upirala. Plahutala je in udarjala z dušo ob trdo lice stvari, kakor konopljenka ob žice svoje kletke. Ona ni bila neumna. Past ni bila zanj pravi kraj. Hotela si je utreti pot iz pasti. Taka pot je morala biti. Če so mogli snazilci kanalov in drvarji, najponižnejši med neumnimi nizkimi, najti svoj izhod, kakor je bila brala v šolski zgodovini, ter postati predsedniki naroda in vladati celo spretnim in pametnim v njihovih

Kdor se hoče ženiti

I.

18 letna nevesta

Gospod Andrej Bende otožno pogleda prijatelja, ki se šali, češ, da je Andrej preveč zaljubljen.

"Kako moreš to vedeti?" ga vpraša Andrej.

Ivan se nasmeje:

"Saj vem, kako dvoriš lepi Angeli, hčerki graščaka Černeta."

Andrej odpre pisalno mizo in pokaže Ivanu pismo. Krasotica piše, da se zahvaljuje za ponudeno ljubezen. Pomni pa, da občutke, ki jih je imela, ko je prebrala pismo, obdrži za sebe in jih ne bo delila z nikomer.

"Ali ni to smola?" vpraša Andrej.

Ivan se nasmeje:

"Saj ti si kar naravnost zavrnila. Ti si najbrže preveč vsakdanje nastopil in je zato prepričana, da je ne ljubiš. Taka mlada dekleta so še polna romantičnosti in sanjivosti. Ali imaš prepis pisma, ki si ji ga pisal?"

Andrej mu ga pokaže. Ivan ga takoj kritizira:

"Saj sem vedel. Spočetka lepo pišeš o svoji ljubezni. Prehitro pa zaida na vsakdanost in pišeš o sebi in svojih načrtih ter postaneš silno prozaičen. In to je napačno."

"Zdaj je vse prepozno!" zagodrnja Andrej.

"Ne, ne! Ničesar se nisi zamudil! Čakaj, preudariva nekoliko! Vse bomo popravili!"

Sele čez dobro uro se je Ivan ločil od svojega prijatelja, a katerim sta naredila načrt, kako si bo zaljubljenec osvojil svojo oboževanko.

Angela je nekaj dni samo jokala. Sobarica je pravila, da je čula gospodično, ki je v sobi vzdihovala in ponavljala:

"Ne, nikoli me ni ljubil, nikoli ne!"

Ko je bila nekaj dni kasneje v gledališču, jo je zjutraj sobarica vprašala, če je videla nekoga, ki jo je v gledališču ves čas opazoval. Bil je videti silno bled in potrt.

"Kdo je vendar bil?" se je Angela zanimala.

"Nič drugi ko gospod Bende," je odgovorila sobarica.

"Torej me saj malo ljubi," si je takoj mislila dekle.

Ko je naslednji dan prišla na

avtomobil, tedaj je mogla tudi ona najti svoj izhod in dobiti tisto malce nagrade, ki je moledovala zanj: Billyja, trohico ljubezni in trohico sreče. Potem se ne bi nič menila za to, da vesoljstvo nima pravosti in da Boga in nesmrtnosti ni. Bila je pripravljena leti v črni grob in na veke ostati v njegovi temi; le naj jo dajo v razsolne kadi, naj zrežejo mladi ljudje njeno mrtvo meso v klobase — samo da bi prej dobila svojo drobtinico sreče v nagrado!

Kako bi delala za to srečo! Kolikanj bi jo cenila, kako bi hotela do dna užiti vsako najmanjšo podrobnost! A kaj ji je bilo storiti? Kje je bila pot do nje? Ni je videla. Oči so ji kazale samo madež, ki je pomenil San Francisco, in madež, ki je pomenil Oakland, kjer so možje razbijali drug drugemu glave in ubijali drug drugega, kjer so umirali otročki, rojeni in nerojeni, in kjer so žene jokale z razbitimi prsi.

SESTNAJSTO POGLAVJE

Njeno megleno, sanjsko življenje se je nadaljevalo. Zdelo se ji je, da je bilo življenje, v katerem je bil Billy odšel, že prejšnja življenje in da bo moralo še celo življenje miniti, preden se vrne. Nespanje jo je še vedno mučilo. Dolge noči so minevale druga za drugo, ne da bi bila le enkrat zatisnila oči. Drugič je spet nastopila dolga omamljenost, ko je spala in spala ter se zbudila omotična, kakor hroma, komaj zmožna, da je odprla težke trepalnice ali ganila s trudnimi udi. Pritisk železnega obroča okoli njene glave ni nikoli odnehal. Hranila se je nezadostno, saj ni imela niti centa denarja. Večkrat se je zgodilo, da ves dan ni jedla. Nekoč je minilo dva in sedemdeset ur, ne da bi bila zaslužila le grizljaj jedi. Izkopavala je lupinarice v močviri, lovila majcane ostrige s skal in nabirala školjke.

In vendar, ko je prišel Bud Strothers pogledat, kako se ji godi, ga je prepričala, da je vse v najlepšem redu. Nekega večera se je po delu oglašil Tom in ji vabil dva dolarja. Strašno hudo mu je bilo. Rad bi jo bil bolj izdatno podprl, a Sara je spet pričakovala otroka. Zaradi stavk v drugih strokah so bili nastali tudi zanj elabi časi. Sam ni vedel, kam jadra dežela. In vendar je bilo vse tako preprosto. Nič drugega ni bilo treba kakor gledati na stvari tako, kakor je gledal on, in voliti, kakor je on volil. Potem bi vsak dobil, kar mu gre. Kristus je bil socialista, je rekel Saxon.

"Kristus je že pred dva tisoč leti umrl," je dejala ona.

"Nu?" je vprašal Tom, ki ni razumel, kaj hoče reči.

"Pomislj," je rekla, "pomislj na vse moške in še ženske, ki so že umrli v teh dveh tisočletjih, a socializem vendar še ni prišel. In ko mine spet dva tisoč let, bo morda še vedno tako daleč, kakor je danes. Tom, tvoj socializem ti ni nikoli nič koristil. To so sanje."

"Pa ne bi bile, če bi —" je začel v trenutni nejevolji.

"Če bi vsi tako verovali kakor ti. Pa ne verujejo. Malo uspeha imaš pri ljudeh."

"A vendar nas je vsako leto več," je oporekel.

"Dva tisoč let je strašno dolgo," je mirno dejala Saxon. Brat je pokimal in njegov utrujeni obraz je postal žalosten. Nato je vzdihnil:

"Da, da, Saxon; ali, če so sanje, so vsaj lepe sanje."

"Jaz ne maram sanjati," je bil njen odgovor. "Jaz hočem resničnost. Že zdaj jo hočem."

(Dolje prihodnjak)

vt, je začudena opazila pri vstopu v vazi nad vrati šopek svežih vrtnic.

"Morda so namenjene meni?" jo je spreletelo. Vzela jih je iz vaze. Sredi šopka je zagledala bel listek, prečitala ga je in zardele. Na listku so bili napisani lepi verzi:

ko se je vrnila, se stal krasen šopek v sobi na mizi. Takoj se ji je zazdelo, da mora biti zaljubljenec s kom domenjen.

Odprla je pismo, ki ga je našla sredi šopka in čitala:

Če zapustila me boš in prezrla, sam si ušim to bedno telo, duša za Tabo bo vekomaj mrla, ljubim Te divje in ljubim srčno! V sanjah Te gledam angel moj mili, Tvoji lasje kakor žarki bleste, Tvoje oči pa sladko ljubezen vlija v moje bolesto srce!

Usoda je hotela, da je prišel obiskat Angelinega brata mladi častnik Copar.

Ze dva dni nato je sobarica jokaje pripovedovala gospodičini, da se bo Andrej s Coparjem zavoljo nje boril na življenje in smrt.

Angela se je prestrašila. Zdaj je šele spoznala, kako zelo ljubi svojega Andreja. Kar tresla se je za njegovo življenje. Misel, da se bosta dva borila zavoljo nje, jo je sicer navdajala s tihim ponosom, toda zanj se je bala. Tudi ni mogla razumeti, zakaj je napovedal Andrej Coparju dvoboj, saj je bila z zadnjim vendarle samo prijatelj in nič več.

Napisala je torej pismo in prosila Andreja, naj jo zvečer čaka pri vrtni utici.

Zaupala se je sobarici in zvečer sta skupaj odšli na vrt, kjer je že čakal Andrej.

"Ne smete se boriti!" je zaprosilo dekle.

"Bodite brez skrbi! Ne bom vam ubil ljubimca. Streljal bom samo v zrak. A on naj me ubije, saj mi ni več mogoče živeti," je žalostno rekel Andrej.

"Kakšnega ljubimca? Coparja vendarle še nisem nikoli ljubila in tudi nobenega drugega ne!" je vzdihnila Angela in je že naslednji hip počivala v njegovem naročju.

Zdaj ji je rad obljubil, da bo dvoboj odpovedal in vse prekladal kar častnik želi, toda samo, ako sme že drugi dan vprašati njenega očeta, če mu da Angelo za ženo.

Sramežljivo je prikimala.

II.

Šestintridesetletna nevesta

Pretekla so leta. Andrej je še mlad umrl. Gospa Angela je vdovela že s šestintridesetimi leti. Bila je še vedno dobro ohranjena in kar lepa, da je marsikdo pogledal za njo. Ona je pa tiho in mirno živela v svojem gradiču.

Nekdanji prijatelj njenega moža Ivan Lešnik je bil tudi vdovec. Nekdanji dan jo je srečal na promenadi. Takoj si je dejal:

"Kako je lepa, dobra in plemenita! Mojim otrokom bi bila dobra mati!"

Spomnil se je, kako je nekdanji svetoval Andreju, da si je priporil njeno srce. Tudi sam je sklenil tako ravnati, saj je poznal njeno romantično naravo.

Ker je zvedel, da je vsak popoldan v jazminovi ulici, je ukazal svojemu slugi, naj skrivaj tje odnese šopek in ga da v utico, ko bo prazna.

Sluga je vzel šopek s pisemcem in odšel.

Ko je Ivan o mraku pogledal v utico, se je začudil. Šopek je ležal še vedno tam. Vstopil je in vzel pisemce. Na prvi strani je bila njegova pesem, ki je proslavljala Angelo. Na drugi strani je pa ona sama napisala svinčnikom, da se darovalec pač moti, ker ona nima nobene hčerke Angele.

Napisal je novo pismo, češ, da misli njo samo, ne pa kako njeno hčer. Zagotavljal ji je spet svojo ljubezen.

Zvečer je spet našel pismo in v njem zapisano:

Če hočeš svoj ogenj pogasiti, si moraš brigalno izposoditi!

To se mu je dozdevalo nemogoče. Da bi ta romantična duša tako pisala? Ne, ne, nekdo se mora vmes vtikati, se je tolažil.

Sklenil je še poskusiti.

Spomnil se je, kako je Angeli ukazal Andrej, ko je prijezdil mimo. Tudi sam je tako storil. Pridirjal je mimo, ko je sedela v svoji vrtni lopi. Kavalirsko jo je pozdravil. Tedaj je pa prihitel mimo avtomobil. Konj se je splašal. Samo svoji posebni spretnosti se je moral Ivan zahvaliti, da ga splašeni konj ni vrzel raz sedlo.

Pozorišče v nemških Alpah, kjer se bo vršil zimski sport. Tekme se bodo udeležili tudi sportniki iz Združenih držav.

REDNA LETNA SEJA DELNIČARJEV

korporacije

"Slovenski Delavski Dom"

15335 Waterloo Rd., Cleveland, Ohio

se glasom sklepa, seje direktorija S. D. D.

VRŠI

dne 16. januarja 1936

v auditoriju S. D. D. Pričetek ob 8. uri zvečer

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 16. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in priteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse članke, za člana ali članice \$6.00 za eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to priteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člana S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	Za Člepari in Chicago je.....\$1.20
1 tednik in.....4.90	1 tednik in.....6.30
2 tednika in.....3.60	2 tednika in.....6.30
3 tednike in.....2.40	3 tednike in.....5.70
4 tednike in.....1.20	4 tednike in.....5.70
5 tednikov in.....nič	5 tednikov in.....1.20
Za Evrope je.....\$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in ne zahteva sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to tako naznati upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo sniti datum za to vsoto naročnino.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo polijam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. družstva \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. družstva \$.....

3).....Čl. družstva \$.....

4).....Čl. družstva \$.....

5).....Čl. družstva \$.....

Mesto.....Država.....

Voz naročnika.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vas pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tudi se dajo za šole tudi vse vrste in vse vrste

"MOJ DRAGI MALI SINČEK SEDAJ JE KOT MALI SPAČEK"

Bil je zelo suh in ni imel nobenega apetita; nič več niso vedela kaj mi je storiti."

Materi pravijo, Trinerjevo grenko vino je ravno pravo zdravilo za sahe podhranjene otroke. Njega vsebina so najboljše snovi, ki jih je zdravstvena veda iznajdi mogla za odpravo zaprtice, slabega apetita, glavobola, zgube spanca, plinov, slabega diha, nečiste kože in sitnosti v zvezi s prebavnimi nerednostmi. Prijazno za piti in dobro zanealjuje družinsko zdravilo. V vseh lekarnah.

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Joseph Triner Company, Chicago